

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΩΝ ΦΑΚΩΝ

ΣΤΟΧΟΙ:

1. Να βρεθεί η σχέση που συνδέει τις αποστάσεις του αντικειμένου και του ειδώλου από το φακό (Σχ. 2)
2. Να προσδιορισθεί η εστιακή απόσταση ενός συγκλίνοντα φακού ως όριο της προηγούμενης περίπτωσης όταν η απόσταση του αντικειμένου από το φακό μεγαλώνει πάρα πολύ.
3. Να εξαχθούν συμπεράσματα για τη θέση και το μέγεθος του ειδώλου όταν η απόσταση του αντικειμένου από το φακό αλλάζει.

ΥΛΙΚΑ:

1. Ένα Χριστουγεννιάτικο κερί
2. ένας συγκεντρωτικός φακός με τη βάση του
3. ένα μέτρο
4. ένα μικρό τετράγωνο τμήμα από λευκό χαρτόνι.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ:

Ανάβουμε τη θρυαλλίδα και τοποθετούμε τον φακό περίπου 40cm από το κερί (Σχ. 1). Από την άλλη μεριά μετακινούμε πέρα-δώθε το χαρτόνι ώστε να βρούμε την θέση στην οποία εμφανίζεται ευκρινές είδωλο. Μετράμε την απόσταση α ανάμεσα στο κερί και τον φακό καθώς και την απόσταση β ανάμεσα στον φακό και το χαρτόνι όπου εμφανίστηκε το είδωλο.

Σχήμα 1 .Το ανεστραμμένο είδωλο ενός κεριού σε λευκό τοίχο

Επαναλαμβάνουμε τη διαδικασία και συμπληρώνουμε τον πίνακα.

A/α	Απόσταση αντικειμένου a	Απόσταση ειδώλου b	$= a \cdot b$	$= \frac{a \cdot b}{a + b}$
1	50			
2	45			
3	40			
4	35			
5	30			

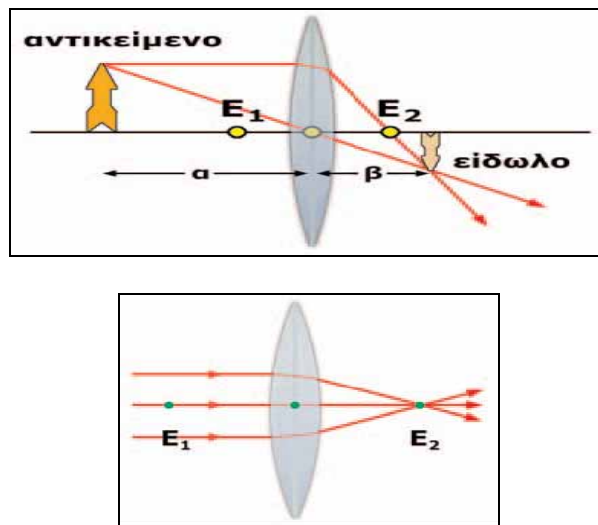
Παρατηρούμε ότι το γινόμενο $a \cdot b$ δεν παραμένει σταθερό. Έτσι τα μεγέθη a και b μολονότι το ένα αυξάνεται και το άλλο ελαττώνεται δεν είναι αντιστρόφως ανάλογα. Παραμένει όμως σχεδόν σταθερή η ποσότητα

$$= \frac{a \cdot b}{a + b}$$

Έτσι μπορούμε να επαληθεύσουμε πειραματικά τον νόμο για τους φακούς:

$$\frac{1}{a} + \frac{1}{b} = \frac{1}{f} \rightarrow \frac{a \cdot b}{a + b} = f = \text{σταθερό}$$

Αν αποκρίνουμε πολύ το αντικείμενο οπότε $a \rightarrow \infty$ (Σχ. 2) τότε από την προηγούμενη σχέση προκύπτει ότι $b \approx f$ άρα το είδωλο θα εμφανισθεί σε απόσταση ίση με την σταθερά της 5^{ης} στήλης.

Σχήμα 2. Η απομάκρυνση του αντικειμένου οδηγεί σε παράλληλες ακτίνες που συγκλίνουν στην εστία E_2 .

Εάν το αντικείμενο βρίσκεται μεταξύ φακού και E_1 τι παρατηρείτε για το είδωλο;

.....

.....

.....